

Програм рада за 2024. годину

МУЗЕЈ ЈУГОСЛАВИЈЕ, БЕОГРАД

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУЦИЈИ

Назив установе: Музеј Југославије, Београд

Седиште: Михаила Мике Јанковића 6, Београд

Одговорно лице: мр Неда Кнежевић, директорка

Музејски комплекс обухвата: Музеј 25. мај, Кућу цвећа, Стари музеј, Билетарницу са сувенирницом и кафеом (K25), укупне површине 5362 m² и парк површине 2,5 хектара. Музеј је на привремено коришћење добио зграду у Улици Михаила Мике Јанковића 8.

Делатност установе: Музеј је на основу Закона о музејској делатности добио матичност за југословенско наслеђе и друштвену историју.

Музеј се бави заштитом – истраживањем, обрадом, документовањем, систематизовањем, интерпретацијом, комуникацијом – југословенског наслеђа од успона југословенске идеје у 19. веку, затим њеног отелотворења у оквирима три југословенске државе, до друштвених, културних и идентитетских форми које опстају и након политичког нестанка Југославије.

Историјат: Музеј је формиран 1996. године спајањем Музеја револуције народа и народности Југославије (МРННЈ) и Меморијалног центра „Јосип Броз Тито“ (МЦ ЈБТ). Збирке МЦ ЈБТ већински се састоје од поклона Јосипу Брозу Титу, због чега пружају специфичан увид у друштвене, политичке и културне феномене друге половине 20. века. МРННЈ је, пак, систематски прикупљао релевантну грађу која сведочи о историји радничког покрета и социјалистичкој револуцији на целом југословенском простору. Предмети и историјска грађа, наслеђени од две угашене установе, чине темељ на којем се развија Музеј Југославије. Музеј је и меморијал и место сећања, јер се налази на делу некадашњег резиденцијалног комплекса Јосипа Броза, где су Броз и његова супруга Јованка сахрањени, али је и јавна институција која континуирано промишља своје позиције, функције и историју.

Структура установе: Одељење за истраживање и заштиту музејског фонда, Одељење за комуникацију и развој програма и Одељење заједничких послова.

Одговорни руководиоци: Мила Рестовић, секретарка Музеја, Радован Цукић, начелник Одељења за истраживање и заштиту музејског фонда, Марија Ђорговић, начелница Одељења за комуникацију и развој програма.

Управљачка тела:

Управни одбор: проф. др Драган Булатовић, председник и чланови: Никола Поповић, академик, Гордана Предић, дипломирана историчарка, Андреа Радуловић, дипломирана културолошкиња и Веселинка Кастратовић Ристић, музејска саветница.

Надзорни одбор: Милан Рацић, дипломирани економиста, председник и чланови: Весна Бојковић, дипломирана економисткиња и Татјана Петровић из Музеја Југославије.

Стручни савет Музеја Југославије: проф. др Симона Чупић, редовна професорка на Филозофском факултету, Одељење за историју уметности, проф. др Радина Вучетић, редовна професорка на Филозофском факултету, Одељење за историју, проф. др Ана Мартиноли, ванредна професорка на Факултету драмских уметности, проф. др Никола Крстовић, ванредни професор на Филозофском факултету и Момо Цвијовић музејски саветник.

Људски ресурси: Укупан број запослених је 33, од којих 30 на неодређено време и 3 на одређено време.

Пол: 25 жена и 8 мушкараца.

Стручна спрема: 23 са ВСС (од којих 1 са научним звањем доктора и 2 магистра наука), 1 са V степеном, 6 са ССС и 3 са КВ.

Професионална структура: Музејски саветник - 3, виши кустос - 8, кустос - 5 (од којих 2 историчара, 6 историчара уметности, 2 археолога, 4 етнолог-антрополога, 1 психолог-педагог и 1 филолог), 1 виши конзерватор-рестауратор, 1 сарадник дигиталних процеса - дипломирани дизајнер-графички дизајн, 1 виши техничар у музејској делатности са стручним звањем музејски техничар, 1 инжењер информационих технологија, 1 дипломирани економиста, 1 дипломирани правник, 1 дипломирани правник са положеним правосудним испитом и 1 дипломирани комуниколог.

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2024. ГОДИНУ

Музеј је према новом Закону о музејској делатности **добрио матичност за југословенско наслеђе и друштвену историју**, те је у новом контексту значајан наставак мапирања „екстерних” баштиника, колекционара, заједница и других установа заштите. Циљ мапирања јесте успостављање партнерског односа са установама, појединцима и уопште баштинцима југословенског наслеђа ради евидентирања предмета и збирки за које је Музеј Југославије матичан, као и разраде и унапређења методологије њиховог чувања и презентовања. Ово ће се одразити и на политику развоја фонда Музеја Југославије, у којем су поред два наслеђена фонда дефинисане и збирке чије се континуирано ширење планира, имајући у виду постојећи фонд Музеја, али и фондове у другим установама и колекцијама. Планира се и улагање у заштиту експоната, како превентивну побољшањем њиховог смештаја у депоима, тако и у куративну конзервацију. Један број предмета биће конзервиран у конзерваторској радионици Музеја Југославије. Међутим, како је у плану реализовање програма за које је неопходно конзервирати и припремити већи број експоната, капацитети Музеја мораће да буду појачани ангажовањем спољних сарадника - конзерватора за одређене врсте материјала.

У оквиру **нове стратешке темерад** Музеја ће се фокусирати на **децу, детињство и одрастање**, не само у смислу историзације овог феномена у југословенском периоду и избора тема у оквиру програмске делатности, већ и кроз разнолике пројекте како би се развили нови приступи деци и младима као музејској публици. Циљ оваквог тематског приступа је да скрене пажњу на значај сагласја између културе, образовања, васпитања и одрастања у здравијој средини (*SDGsGreenAgenda 2030 inCulture*) као предуслова одрживог развоја, посебно имајући у виду велику одговорност музејских установа у овом специфичном тренутку друштвене кризе која на више нивоа погађа најмлађу популацију.

Као и до сада, тема која је 2024. године у фокусу прожимаће готово све области музејске делатности, што ће се одразити на обраду постојећег фонда, рад на документацији и дигитализацији, као и планирање аквизиција и мапирање „екстерних” баштиника. Поред тога радиће се и додатна диверсификација публике и прилагођавање музејских садржаја овој циљној групи кроз активацију већ постојећих садржаја и креирање нових у оквиру различитих музејских програма и поставки („Јећева кућица”, „Музејска лабораторија”, „Графити” и сл.). С тим у вези, наставиће се и са активацијом подручја Парка скулптура кроз постојеће и нове радионице, израду QR кодова и звучних инсталација које имају за циљ да едукују најмлађе посетиоце кроз својеврсни вид „радио драма” или анимираних прича о скулптурама у парку и историјату самог Музеја.

Како би програм рада могао да буде реализован неопходно је повећано улагање у развој људских ресурса, односно улагање у стручни кредибилитет установе и то како путем запошљавања нових кадрова и стручним усавршавањем постојећих, тако и ангажовањем стажиста, волонтера и спољних сарадника.

Приоритети:

- Развој основне делатности у складу са позицијом матичне установе и одговорностима које одатле проистичу
- Унапређење рада документације у складу са Правилником о садржају и начину вођења документације о музејској грађи
- Развој људских ресурса
- Имплементација стратешке теме *Детињство/Одрастање*
- Реализација изложби које су у плану за 2024. годину
- Израда новог веб-сајта и унапређење дигиталних комуникација

Запошљавање нових кадрова: Неопходно је да се уреди радно-правни статус запослених. Музеј има 30 запослених на неодређено време и осталих 3, који раде на одређено време ради замене одсутних радника и због повећаног обима посла. Такође, Музеј ће тражити сагласност за ангажовање за пријем у радни однос 11 лица за упражњена радна места која су систематизована

постојећим Правилником. Осим тога, имајући у виду да је Музеј Законом о музејској делатности одређен као матични, потребно је ангажовање 2 лица (по претходно измењеном Правилнику о организацији и систематизацији послова Музеја Југославије) која би обављала послове из области матичности Музеја. С обзиром на то да је фонд обиман као и да Музеј користи 5 објеката и одржава комплекс површине 2,5 хектара, а годишњи број посетилаца премашује 100.000, садашњи број запослених није довољан за несметан рад ове институције културе. Музеја Југославије.

Ангажовање стажиста, волонтера и спољних сарадника

Већ годинама Музеј организује стажирање, стручну праксу и укључивање спољних сарадника у реализацију редовних активности и посебних пројеката.

Музеј Југославије важи за најатрактивнији музеј међу младим стручњацима, студентима дисциплина сродних музејском раду, попут историје, историје уметности, етнологије и антропологије, итд. Имајући у виду ову позицију, Музеј се захваљујући вишегодишњем залагању и отворености запослених ка новим сарадњама показао као место где млади могу стећи додатно практично искуство у различитим областима музејског посла, од рада на музејском фонду и документацији и рада на изложбеним поставкама, до рада са публиком. Идеја пројекта **„Студентски клуб”** је да афирмише младе стручњаке и пружи им неопходну валоризацију њиховог рада, али и одређену врсту слободе за самосталне иницијативе у оквиру редовног музејског програма. Рад са студентима заснован је на принципу заједничког учења (*collaborative learning*) где се формира окружење у којем су сви, ментори и студенти, активно укључени у креирање и мењање процеса рада у односу на почетно постављене оквире представника Музеја. Током 2024. године у плану је наставак сарадње са **Центром за музеологију и херитологију Филозофског факултета у Београду**, који се реализује кроз пројекат **„Студентски клуб”**, као и иницирање сарадње са **Одељењем за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду**.

У сарадњи са **Свратиштем за децу**, а у склопу програма „16”, Музеј Југославије ради на оснаживању некадашњих корисника Свратишта кроз ангажовање у музејском кафеу.

Стручно усавршавање и размена знања

Један од главних циљева и предуслова за реализацију плана јесте развој капацитета запослених, као и дисеминација стечених знања. У 2024. години планира се едукација, размена знања, истраживање и други модели улагања у стручни и научни кредибилитет Музеја: одласци на семинаре, конференције и стручне скупове и организација истих, присуство манифестацијама, стручна пракса и размена стручњака у земљи и иностранству. Поред тога, планирају се теренска истраживања и студијска путовања током којих ће запослени имати прилике да се упознају са актуелном музејском праксом у области документације, превентивне конзервације, излагачке и издавачке делатности.

У оквиру пројекта „Усмена архиваМузеја Југославије“ (УАМЈ) у 2024. години планирана је организација тродневног семинара који би окупио стручњаке из региона, из некадашњих југословенских република, који имају искуства са прикупљањем, чувањем, дигитализацијом и интерпретацијом усмених сведочанстава. Семинар ће обухватити различите формате презентација, осим екс катедра излагања, нагласак ће бити на размени искустава, практичном раду и дискусијама (в. Усмена архива).

Семинар за едукаторе, који ће бити организован у склопу пројекта „Јежева кућица - измишљање бољег света“, окупиће стручњаке из региона који у пракси развијају иновативне приступе у раду са публиком. Рад на припреми изложбе подразумевао је сарадњу са припадницима различитих генерација, сензибилитета, искустава и професионалних усмерења, а током процеса тестирани су разноврсни модели партиципације. Такође, остварена је блиска сарадња са едукаторима из музејских институција и организација које се баве културом за децу и младе из Србије и региона, па ће овај сусрет бити прилика да се размене искуства и преиспитају могућности и домети нових приступа у пракси (в. изложбу „Јежева кућица“).

ФОНД

Последњих неколико година акценат рада кустоса усмерен је на обраду, документацију и дигитализацију музејског фонда, што ће бити настављено и наредне године. Планира се даља обрада и унос у централну базу ЈИС (Јединствени информациони систем) и рад на унапређењу вођења документације у складу са Правилником о садржају и начину вођења документације о музејској грађи. Наставља се са праксом фотографисања предмета по стандардима музејске документације за шта ће бити ангажован спољни сарадник - фотограф, као и са дигитализацијом делова фонда скенирањем, фотографисањем и дигитализацијом звучних записа. Поред тога, значајне активности које се планирају су и доношење решења о проглашењу културних добара (ретроактивно за наслеђени део фонда и проактивно за новоаквизиране музејске предмета), као и припрема документације за категоризацију одабраних културних добара. Континуирано се ради на побољшању смештаја предмета и набавци квалитетне амбалаже и мобилијара, као и бољој организацији у депоима.

Са завршетком систематизације постојећег фонда и формирањем нових збирки, а ослањајући се на добијену матичност за југословенско наслеђе и друштвену историју, високо на листи приоритета налази се и рад на ширењу, односно развоју фонда.

Ревизије

Један од темељних музеолошких послова су **периодичне ревизије** којима се стиче увид у тренутно стање предмета, што је изузетно важно јер омогућава непосредно упознавање кустоса са збиркама које воде. Због великог **броја збирки (53)** и предмета у њима, који је у несразмери са

тренутним бројем кустоса (16), усвојена је као једина могућа методологија континуирано спровођења ревизија, тако да се сваке године врши ревизија по неколико збирки. У току 2024. године планирана је ревизија следећих збирки Историјско-меморијалног фонда ЈБТ: 1) Збирка поклона - нумизматика, 2) Признања Јосипа Броза и 3) Лични предмети брачног пара Броз, као и Збирке амблема, одликовања и значки из фонда Музеја револуције. У првој половини године завршаваће се и ревизије више збирки које су започете 2023. године. Поред кустоса збирки, који ће у раду на ревизији бити највише оптерећени, ово ће оптеретити и чланове комисија.

Обрада предмета

У наредној години планира се и наставак рада на обради предмета, као и континуирани рад на уносу података у централну базу ЈИС, сагласно препорукама Министарства културе, али и интерним упутствима о обради предмета Музеја Југославије. Рад на обради прати и доношење Решења о проглашењу за културна добра појединачних предмета или делова збирки, где то истоврсност материјала омогућава. Планиране су такође активности на проглашењу делова збирки за културно добро од великог значаја.

У оквиру рада на обради предмета из музејског фонда, једна од планираних активности јесте завршетак формирања Збирке делови аутентичних ентеријера и рад на стручној обради предмета који јој припадају, а који су некада били део ентеријера Титових резиденција. Исход овако планираног пројекта биће припрема и штампа каталога збирке.

По сличном моделу, наставља се сарадња са Александром Луковићем из Природњачког музеја у Београду на идентификацији, обради и каталогизацији Збирке поклона: минералологија. У 2024. години требало би да буде припремљен и одшампан каталог ове збирке.

Конзервација

На годишњем нивоу планирају се активности на превентивној конзервацији предмета, попут контролисања и континуираног побољшања услова чувања предмета, чишћења депоа и чишћења предмета на поставкама. Куративна конзервација планира се за предмете за које је ревизијом утврђено да је то неопходно и ради се у Музеју или ангажовањем спољних сарадника из других музеја. Планира се и редовна набавка материјала за амбалажирање и обележавање предмета, посебно имајући у виду да је тренутно у току рад на реинвентарисању предмета. Годишњим програмом рада предвиђају се такође активности на побољшању смештаја предмета у екстерним депоима: трезору виле „Мир” и екстерном депоу „Специјалне ауто чете”, што подразумева амбалажирање предмета или њихов постепени премештај у условније депое.

Посебне активности планирају се на заштити парковских скулптура (укупно 21). Оне укључују чишћење скулптура, ретуширање и заштиту, као и замену постојећих неадекватних постамената новим од сивог неполираног гранита. Активности укључују и кораке ка њиховој бољој

презентацији, попут замене легенди и израде QR кодова за представљање дубљег нивоа тумачења ових изузетно значајних уметничких дела.

Документација и дигитализација

Наставља се и континуирани рад на пољу организовања примарне и секундарне **документације**, као и усклађивање са Законом о музејској делатности и Правилником о садржају и начину вођења документације о музејској грађи.

Планирају се такође значајне активности у области дигитализације музејског фонда и документације. На првом месту то је професионално аналогно и дигитално фотографисање музејских предмета и обрада фотографија за потребе документације и комуникације, што укључује предмете који ће бити презентовани у оквиру интервенција у Старом музеју и преко друштвених мрежа (стратешка тема), фотографисање за потребе музејских публикација и обраде грађе. Осим тога, планира се ангажовање једне особе за обављање техничких послова у документацији на годину дана (скенирање, сређивање примарне и секундарне документације у аналогној и дигиталној форми), набавка материјала за документацију и дигитализацију, набавка опреме за дигитализацију, као и дигитализација делова фонда и документације ангажовањем спољних сарадника (фонографија, инвентарне књиге), одржавање и побољшање функционалности онлајн базе фотографија (Визуелни архив Југославије) и обнављање лиценце за програм *Adobe Photoshop*. Значајан аспект рада на документацији и дигитализацији представља и континуиран унос података о предметима у Јединствени информациони систем (ЈИС), као и унос података о фотографским колекцијама у базу Визуелни архив Југославије.

Усмена архива

Основе „Усмене архиве Музеја Југославије“ (УАМЈ) постављене су претходних година у оквиру неколико истраживачко-изложбених пројеката који су на различите начине третирали и користили видео-записе личних сећања. Ове појединачне иницијативе 2022. године обједињене су у пројекат чији је циљ континуирано прикупљање опсежних интервјуа у форми животних прича са појединцима који су имали искуство живљења у Југославији, а затим систематизовање и стандардизација тих усмених сведочанстава. Планирано је и отварање архиве за коришћење, како у комуникацији и презентацији Музеја (изложбе, истраживања, друштвене мреже) тако и за истраживаче, институције културе, као и за позиционирање Музеја Југославије као матичног за југословенско наслеђе.

У 2024. години планира се наставак и унапређење пројекта „Усмена архива“ који подразумева: снимање интервјуа у земљи и иностранству, ангажовање професионалног сниматеља за одабране интервјуе, постпродукцију и монтажу снимака, као и транскрипцију истих. Предвиђено је да буде изведено 20 интервјуа у продукцији Музеја и 4 ангажовањем професионалног сниматеља. Критеријуми за одабир саговорника су следећи: усклађеност са актуелном стратешком темом, старост саговорника (у случају јединствених сведочанстава живота у Југославији), учешће

саговорника у организацији и званичном обележавању 25. маја, рад у институцијама које су претходиле Музеју Југославије (Музеј револуције, Музеј 25. мај и Меморијални центар „Јосип Броз Тито“). Као што је већ наведено, крајњи циљ прикупљања ових интервјуа јесте стварање архиве доступне за коришћење како у комуникацији и презентацији Музеја (изложбе, истраживања, друштвене мреже) тако и за истраживаче, институције културе и сл, али и за позиционирање Музеја Југославије као матичног за југословенско наслеђе.

У оквиру овог пројекта планиран је и семинар у којем ће учествовати стручњаци из институција и организација из Србије: Одељења за етнологију и антропологију, катедра за визуелну антропологију, Радио Београд - редакција документарног програма и Школа филма *Фокус*; из Словеније: Музеј новије историје из Љубљане; из Босне и Херцеговине: Хисторијски музеј Босне и Херцеговине; из Хрватске: Институт за етнологију и фолклористику, Музеј града Загреба и Музеј особних прича из Осијека. У оквиру семинара биће организоване и радионице на тему усмених сведочанстава за студенте Филозофског факултета у Београду.

Развој фонда

Посебан акценат у наредној 2024, али и годинама које следе биће стављен на промишљање и **планирање развоја фонда, путем поклона и откупа**, за шта су посебно створени услови радом на дефинисању концепције Музеја и политике развоја збирки. Решењем о систематизацији фонда насталог након 1996. године, исти је организован у 13 музејских збирки (поред збирки легатског типа). У наредном периоду планира се израда темељних докумената о развоју ових збирки, имајући у виду постојећи (наслеђени) фонд, државне и приватне колекције у Србији, као и позицију матичности за југословенско наслеђе и друштвену историју коју је Музеј Југославије добио. У планирању развоја фонда акценат у наредном периоду био би на прикупљању **грађе која је најмање заступљена у збиркама Музеја Југославије**, односно на грађи из **периода Краљевине СХС и Краљевине Југославије**. Како би се рад на проширењу фонда успешно одвијао, Финансијским планом предвиђају се знатнија финансијска средства у оквиру финансирања редовне делатности.

Стручна библиотека

У наредној години планиране су углавном активности које се односе на смештај Стручне библиотеке Музеја Југославије (13.000 публикација) и Фонда старе и ретке књиге (837 публикација), које су до сада биле упаковане у металне сандуке и тако готово потпуно недоступне. Ови експонати биће смештени у просторији у Музеју 25. мај која је намењена и делимично опремљена за ту намену. Предвиђене активности су: смештај фонда на адекватне полице, ангажовање стручне и физичке помоћи за пренос грађе и разврставање, смештај и евиденцију публикација, потом амбалажирање раритетног и периодичног фонда у амбалажу од неутралних материјала, конзервација оштећених књига, стерилизација дела фонда, рестаурација повеза и корицење неповезаних свезака или делова публикације.

ПРОГРАМИ И ПРОЈЕКТИ

Стална поставка

Актуелна изложба „Музејска лабораторија” у Старом музеју рефлектује рад на сталној поставци Музеја Југославије. Рад на пројекту започео је поставком „Отворамо депо” која полази од музејског фонда као главног извора за истраживање друштвених појава и историјских тренутака важних за разумевање искуства живота у Југославији. У оквиру наредне фазе рада на пројекту, под називом „Музејска лабораторија”, преиспитује се југословенско наслеђе и сама институција музеја. Осим кустоса Музеја у рад су укључени и други стручњаци, различите друштвене групе, уметници, као и публика, са којима се заједно мења садржај и структура поставке.

У току 2024. године рад на поставци одвијаће се у два правца.

1. У складу са темом *Детињство/Одрастање*, која је 2024. године у фокусу, радиће се директне интервенције, допуне и корекције изложбе кроз додатну артикулацију музеографских и архитектонских елемената поставке и прилагођавање садржаја овој циљној групи, као и додатна активација поставке и појединих њених сегмената у оквиру различитих програмских активности, од вођених тура до радионица.

У том смислу, планирана је сарадња са професором Слободаном Наумовићем који држи курс визуелне антропологије на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. У оквиру радионица са студентима биће развијен упитник који би користили у теренском истраживању, а који би био конципиран тако да омогући разговор о сећањима из најранијег детињства, преко уласка у образовни систем, начин васпитања, до адолесцентских дана и социјализације у свим фазама одрастања, дружења и односа са другим генерацијама. Истраживање није усмерено ка једној одређеној генерацији, већ ће обухватити како најстарију популацију, тако и последње генерације које су стасавале у некадашњој држави, с циљем међусобног постављања различитих искустава у корелацију. Резултати истраживања у форми видео-записа или фото-есеја допринели би интерпретацији стратешке теме – одрастању у Југославији. Циљ сарадње је музеализација и интерпретација личних наратива који ће бити интегрисани у поставку.

Поред тога, у плану је и серија радионица за креирање дигиталног садржаја намењена средњошколцима. „Музејска лабораторија” била би активирана као ресурс за истраживање и креирање *мимова* као специфичног жанра онлајн комуникације. Идеја је да се кроз упознавање са сталном поставком и начином рада Музеја, али и са научним разумевањем дигиталног света и изазова које он носи, средњошколци пре свега упознају са ресурсима којима Музеј располаже и контекстима у којима су они настали или прикупљени. Средњошколци би затим добили задатак да од музејске грађе изложене на сталној поставци креирају *мимове* који представљају коментар

нове генерације у медију који је њима блискији. Ово би била прилика за учење и за средњошколце учеснике радионица о темама којима се Музеј бави, али и за кустоски тим који не припада генерацијама дигиталних „урођеника“.

У оквиру поставке биће реализоване и интервенције базиране на сарадњи са уметницима Милошем Томићем и Владимиром Перићем Талентом, који се у свом раду на различите начине баве феноменом детињства (в. Сарадња са савременим уметницима).

2. Следеће године у плану је да започне израда дизајнерског и архитектонског решења како би се последња сала Старог музеја адаптирала у простор за изложбу, а радни назив је **„Кроз објектив“**. Замишљена је као вишегодишњи изложбени пројекат захваљујући којем ће се посетиоци кроз богат фотографски фонд Музеја Југославије упознавати са аналогном фотографском техником у контексту југословенског наслеђа. Архитектонски је осмишљена као флексибилни и модуларни систем који би се по потреби могао прилагођавати новој теми из сфере фотографског наслеђа и обухватао би принтове фотографија и пратећих текстова, интерактивне просторе, фото-лабораторију и тродимензионалне предмете.

Тематске изложбе

У плану је реализација 3 тематске изложбе: наставак реализације изложбе „Јежева кућица“ кроз пратеће програме, као и реализација изложби „Политички графити о Југославији у доба постсоцијализма“ и „Прве даме Југославије“.

Јежева кућица

Окосница изложбе **„Јежева кућица“**, која ће бити отворена 2023. године, истоимена је поема која се сврстава међу најчитанија дела дечје књижевности из периода социјалистичке Југославије, а њен аутор Бранко Ћопић један је од омиљених југословенских писаца за децу. Део изложбе, који је примарно намењен деци, базира се на интерактивној сценографији која има за циљ да кроз анимацију пренесе главне поруке приче, док се други део изложбе, намењен одраслима, бави биографијом писца и настанком приче, а посредно и историјом Југославије. Концепт изложбе развијан је кроз истраживање и партиципативни рад са дизајнером, сценографом, архитектом, студентима ФПУ, дечјим писцима, едукаторима, васпитачима и Заједницом глувих, као са и децом различитог узраста. Током 2024. године планирана је реализација више пратећих програма чији је циљ да отворе различита питања које ово дело покреће. „Јежева кућица“ биће сагледана као полигон за тестирање новог едукативног модела како се Ћопић може радити у школама (у сарадњи са Јасминком Петровић и Аном Пејовић). У оквиру изложбе биће реализована и радионица за студенте дизајна са професорком Иваном Фабри (која предаје друштвено одговорни дизајн) по моделу рада на издању „Кућа у Јежеву“, затим семинар за музејске едукаторе из региона, као и различити говорни програми на тему менталног здравља и сл.

Политички графити о Југославији у доба постсоцијализма

Пројекат о политичким графитима о Југославији у доба постсоцијализма део је ширег истраживања културе постјугословенског колективног сећања и има за циљ да (пре)испита како се сећања на другу Југославију реартикулишу кроз дискурс графита у периоду након дезинтеграције СФРЈ. За Музеј Југославије, поред развијања мреже сарадника и истраживача који се баве југословенским и постјугословенским наслеђем, посебно је значајно препознавање графита као извора који има сведочанствени потенцијал, као и развијање методологије музеализације ефемерне грађе, подложне трајном брисању и забораву.

У 2024. години планирна је финализација рада на пројекту: штампање *зборника* који је укључио интернационалну групу сарадника на тему политичких графита; реализацију *изложбене поставке* у објекту Музеј 25. мај; *интервенцију на зиду* који раздваја музејски комплекс од објеката који су некада чинили Меморијални центар „Јосип Броз Тито“; писање текстова за каталог и припрему *каталога изложбе*, као и друге *пратеће програме* (радионице, вођења, предавања, разговори и округли столови на којима би се додатно елаборирала тема политичких графита, њихово место у савременом тренутку, као и развој методологије музеализације овакве и сличне грађе).

Прве даме Југославије

Изложба радног назива „**Прве даме Југославије**“ осмишљена је са намером да представи краљицу Марију Карађорђевић и Јованку Броз кроз призму женског питања и перспективу две кључне женске особе у јавном дискурсу две Југославије, као и да покаже како се и да ли се улога прве даме мењала са женском еманципацијом и променом друштвеног система.

Излагање рестаурисаних слика и предмета из куће у којој је Јованка Броз живела више од три деценије представљало је прву фазу истраживања, стручне обраде и заштите културних добара, који су премијерно приказани јавности на изложби у Галерији Матице српске у Новом Саду и презентовани у пратећем каталогу изложбе „Партизанка и Фрагонар. Колекција слика Јованке Броз“. Изложба „Прве даме Југославије“ представља наставак истраживања које ће бити проширено и на период Краљевине Југославије, па ће поред предмета из куће у којој је живела Јованка Броз бити изложени и предмети који се везују за краљицу Марију.

Поређењем неких кључних тачака у животима ове две жене, попут одрастања и младости, венчања, породице, државних празника, протокола, јавне улоге, владарског простора, мужевљеве сахране и периода удовиштва, идеја изложбе је да представи који су идеали били наметани женама у једном, а који у другом периоду постојања Југославије. Символички крај је 2013. година у којој се посмртни остаци краљице Марије преносе у Србију, а Јованка Броз умире и након више деценија изолације поново долази у фокус јавности сахраном у Кући цвећа са државним почастима.

У фокусу ће бити значај жене у владарској култури Југославије чиме се отвора простор за дискусију о актуелним темама женске еманципације и данашњој позицији жена у политици и високим државним круговима.

Изложбе у припреми

Ратни летак

Летак је једно од најмасовнијих пропагандних средстава које је коришћено у скоро свим ратним сукобима 20. века у којима је учествовао српски народ. Развитком технологија производње папира, штампе и дистрибуције материјала (пре свега развитак ваздухопловства) леци су постали релативно јефтино и врло ефикасно средство да се допре до свих учесника оружаног сукоба, како војника са обе стране фронта тако и до цивилног становништва у позадини фронта, а нарочито оног које је морало да се склони у збегове пред непријатељском војском. Илустративан је пример да је пропагандна секција немачких оружаних снага у НДХ штампала и дистрибуирала преко 150 врста летакa у тиражу од 45 милиона примерака само у првој половини 1943. године.

И поред свеприступности током ратова, летак није добио одговарајуће место у историографији пропаганде као неки други видови масовног (дез)информисања. Неколико је узрока таквог стања, пре свега несистематичност скупљања и адекватне обраде летакa у институцијама културе (сећања). Тема је посебно актуелизована последњих година, када смо поново сведоци на које се све начине информисе и дезинформисе у времену рата, пре свега о ратним циљевима и ратним дејствима. Реализација главних програма пројекта планирана је у години када ће свет обележавати 80 година од завршетка највећег ратног сукоба у историји.

Један исход пројекта је прикупљање информација о ратним лецима у установама културе (библиотеке, архиви, музеји), превасходно у Србији, али и региону и издавање обимне публикације, која је замишљена као каталог ратног летка 20. века са пратећим студијама стручњака који се баве историјом пропаганде. Други исход је реализација изложбе у Музеју Југославије 2025. године.

У 2024. години планирано је мапирање и истраживање грађе у установама културе у Србији и региону; дигитализација (скенирање или фотографисање) грађе и евентуално конзервација у НБС; избор сарадника - аутора додатних текстова за публикацију, аутора архитектуре поставке и дизајна публикације.

Главни партнер на пројекту је Народна библиотека Србије.

Слобода је за нас сан

Окосницу изложбе „Слобода је за нас сан” чиниће предмети настали у време Другог светског рата који су везани за живот у логору и репресивне мере према цивилном становништву, публиковани 2022. године у истоименој књизи. Током 2024. године неопходно је извршити додатна истраживања која се односе на идентификацију аутора/стваралаца или корисника предмета и истраживање њихових биографија. Намера нам је да кроз предмете (ликовне радове из логора, писма, поруке, дописнице, предмете примењене уметности и ручне радове заточеника)

испричамо причу о људима који су били заточеници или жртве у логорима у Југославији, Немачкој, Италији и Норвешкој. Неки од њих су током четири године рата били у више логора и истражујући њихово путовање или транспорте можда је могуће дати ширу слику нацистичке политике и функционисања системаконцентрационих кампова.

Реализација изложбе планирана је за 2025. годину, на осамдесету годишњицу пробоја логораша из логора Јасеновац 22. априла 1945.

Партнери на пројекту били би Архив Југославије, Музеј града Београда, Историјски архив Београда, Историјски музеј Србије, Народни музеј Ниш и Музеј „21. октобар” из Крагујевца.

САРАДЊЕ

Сарадња коју Музеј Југославије већ годинама развија са институцијама и организацијама, колекционарима, уметницима, различитим херитолошким заједницама и маргинализованим групама представља део дугорочних стратешких циљева установе.

Музеј ван музеја

Пројекат „Музеј ван музеја” осмишљен је са идејом да се југословенско наслеђе мапира у складу са принципима интегративне заштите наслеђа. У вези са новим Законом о музејској делатности, којим је Музеј Југославије добио матичност за југословенско наслеђе и друштвену историју, у 2024. години планира се мапирање „екстерних” баштиника (колекционара, заједница, појединаца и сл.) југословенског наслеђа и осмишљавање различитих модела сарадње, као и њихово укључивање у програмске активности Музеја.

У сарадњи са Центром за фотографију биће започето истраживање колекције непознатог фотографа коју је 2011. године у Улици Драже Павловића у Београду пронашао уметник Иван Петровић. Колекција броји више од 800 појединачних црно-белих снимака, формата 6 x 4,5 цм, са којих су израђене фотографије. Материјал датира из средине тридесетих година 20. века и везује се за територију Краљевине Југославије, а на фотографијама доминирају мотиви из живота једне породице, док је идентитет аутора непознат. Осим породичне свакодневице, излета, обележавања празника, рада у пољу и путовања на којима се обилази родбина, на снимцима су забележени и значајни културни догађаји, као што су народне светковине, свадбени обичаји и друштвени живот периода у којима су чланови поменуте породице учествовали.

У складу са темом *Детињство/Одрастање*, која је следеће године у фокусу, у плану је и сарадња са уметником Владимиром Перићем Талентом, који је 2006. године започео пројекат „Музеј детињства”. Систематизовано формирање колекције започето је као резултат непосредног индивидуалног ангажмана, интуиције и сећања на властито детињство аутора. Временом, идеја и сама колекција наставила је да се развија у смеру прикупљања и обједињавања докумената која

илуструју категорију детињства у ширем контексту, обухватајући временски период од касног 19. века до савременог доба и, у највећој мери, социо-културни простор некадашње југословенске државе. Основну компоненту овог пројекта чини колекција сведочанстава различитих аспеката детињства, а циљ је оснивање Музеја детињства у физичком простору који би објединио две димензије – музејски однос према сакупљеним сведочанствима и њихову савремену контекстуализацију, која у идејном и структуралном смислу припада концептуалној уметности самог аутора, дајући овој потенцијалној установи ознаку ауторског музеја. У садашњој фази развоја Музеј детињства постоји у виртуелној форми (в. Сарадња са савременим уметницима).

У току године радиће се и на мапирању незваничних и хибридних појава колекционирања и идентификације различитих друштвених група и појединаца који баштине југословенско наслеђе, без обзира на то да ли су у основи про или антијугословенске оријентације.

Сарадња са савременим уметницима

У 2024. години наставља се сарадња и са савременим уметницима који се баве различитим аспектима југословенског наслеђа и искуства, а коју Музеј Југославије већ годинама развија. Истраживање се одвија у сарадњи са кустосима Музеја и подразумева неку врсту резиденцијалних програма кроз истраживање музејског фонда, актуених поставки или историје институције, а све у складу са унапред дефинисаном темом која одговара актуелној програмској политици Музеја.

У току 2024. године планиране су две уметничке резиденције у вези са стратешком темом (темом у фокусу) *Детињство/Одрастање*, чији би исход биле интервенције у самом простору Музеја.

Милош Томић је мултимедијални уметник, познат по експерименталним филмовима и видео-радовима, музичким спотовима за неке локалне бендове, колажима и уметничким акцијама. Његова уметничка пракса добија нови замах 2013. године, када је заједно са Владимиром Перићем био представник Србије на Венецијанском бијеналу са пројектом „Музикални дневници“, који се развио из непретенциозне игре са његовим тада двогодишњим сином. Томић стално помера основе примене професионалних вештина и знања како би омогућио да се појаве разне непланиране, неочекиване, па и нежељене ствари које захтевају проналажење нових стратегија и метода рада. Његови дневници немају за циљ да професионално документују или адекватно представе процесе или ситуације, људе или догађаје, или ток његовог истраживања било чега и свега што би се могло убројати у музику. У том погледу, специфична је Томићева пракса укључивања сина у продукцију радова, који имају често и логику дечије игре.

Уметник Владимир Перић Талент актуелну излагачку праксу спроводи у оквиру пројекта „Музеј детињства“ (2006-2016) који је настао у колекционарској пасионираности уметника према предметима – амбалажи, играчкама, литератури, гардероби, старим фотографијама, итд. Његови експонати, углавном пронађени на бувљим пијацама, представљају сведочанства личног детињства, али истовремено говоре и о социо-културном простору тадашње Југославије.

Предмете из овог Музеја аутор истражује, систематизује и интерпретира као сложени концепт детињства и повезаних категорија сећања, идентитета, интимних и колективних наратива, притом користећи музеолошки и антрополошки приступ у комбинацији са специфичном интерпретацијом прожетом уметничким промишљањем и личним односом према детињству.

Рад са маргинализованим групама

Рад са маргинализованим групама представља још један важан сегмент делатности Музеја Југославије, чиме се успоставља инклузивна пракса која подразумева укључивање припадника одређене маргинализоване групе у процес прилагођавања и доступности Музеја. Пројекат „Знаковни музеј”, који се реализује у континуитету од 2015. године, настао је са идејом да се кроз развијање и одржавање сарадње Музеја са Заједницом глувих музејски садржаји учине доступним припадницима ове маргинализоване групе. Идеја оваквог приступа је да се маргинализоване заједнице оснаже укључивањем у креирање програма, да добију корисне вештине обогаћујући програм личном перспективом и прилагођавајући га припадницима своје заједнице. Музеј, као институција од великог друштвеног и политичког значаја, требало би да као равноправан партнер помогне у свакодневној борби маргинализованих заједница за добијање жељеног статуса у друштву.

МЕЂУНАРОДНА И МЕЂУИНСТИТУЦИОНАЛНА САРАДЊА

У току 2024. године планирано је гостовање изложбе „Гастарбајтерске приче *С оне стране Пливе*” у другим градовима Босне и Херцеговине, као и гостовање изложбе „ТАНЈУГ јавља, рат је завршен” у Српском културном центру у Пекингу.

Гастарбајтерске приче *С оне стране Пливе*

Изложба о југословенским радницима на привременом раду у иностранству „**Југо, моја Југо - гастарбајтерске приче**” један је од стратешки важних дугорочних пројеката које је реализовао Музеј Југославије. Изложба је обрадила један запостављени сегмент друштвене историје, а резултати мултидисциплинарног архивског и теренског истраживања презентовани су у Музеју Југославије 2016/2017. године. Основна намера била је да се скрене пажња јавности са макро историјских наратива ка микро историјама и мултивокалној перспективи и на тај начин обогате знање и представе о југословенском искуству, као и да се помере границе између испитаника и истраживача, кустоса и предмета интерпретације. Зато су у првом плану гласови самих радника, а тек затим интелектуалаца и тумача.

У фази започетој 2022. године истраживањем у Босни и Херцеговини (2022-2023), у сарадњи са локалним гастарбајтерима и стручњацима, првобитна изложба је концептуално и архитектонски модификована, допуњена новим садржајем и представљена у Хисторијском музеју Босне и Херцеговине. С обзиром на то да су радници одлазили на „привремени рад у иностранство“ из различитих крајева Југославије, а истраживање је иницијално обављено само у Србији, планирано је да се и у будућности анимирају људи локално, у различитим срединама, кроз сарадњу и партнерства са институцијама, организацијама и појединцима из региона. Зато је у плану да изложба настави пут по БиХ (Требиње, Бања Лука) допуњавајући се новим причама.

Танјуг јавља: рат је завршен

Изложба „ТАНЈУГ јавља, рат је завршен“ реализована је у Музеју Југославије поводом обележавања 75 година од краја Другог светског рата. Окосницу изложбе чине документарне фотографије репортера ТАНЈУГ-а у периоду од октобра 1944. до краја 1945. године. Овај материјал има велику историјску вредности први пут је овом приликом приказан јавности. Објективом фото-репортера ТАНЈУГ-а забележени су најважнији друштвено-политички догађаји који су се десили у периоду непосредно пре и након ослобођења. Посетиоци изложбе кроз селекцију снимака насталих 1945. године могу да виде драматичне сцене завршних борби за ослобођење, најважније моменте довршавања политичке револуције, обнове земље и нормализације живота, свеprisутних ожиљака и последица рата, али и почетка институционализованог рада на стварању новог социјалистичког човека.

Фотографије су снимили ТАНЈУГ-ови фото-репортери Петар Обрадовић, Бранко Савић и Исак Коен.

Интерпретације различитих истраживача, представљене кроз видео-снимке у оквиру поставке, додатно су осветлиле неке од кључних догађаја и феномена из периода пред сам крај рата. Изложбу је пратио каталог на српском и енглеском језику.

У пратећим видео-снимцима говоре историчарка уметности Миланка Тодић, историчар Бојан Димитријевић, историчарка Наташа Матаушић и визуелни уметник Давор Коњикушић. Неке од тема које ови истраживачи покрећу су: родна равноправност у Југославији, војна историја поменутог периода, спасавање деце које је спровела Дијана Будисављевић, али и сам рани рад редакције ТАНЈУГ-а.

На гостовању у Српском културном центру у Пекингу биће презентован избор фотографија са оригиналне изложбе, као и пратећи видео-материјали.

ПРОГРАМИ

Програми Музеја Југославије реализују се већ годинама у различитим форматима – од разговора и дебата, преко различитих тематских тура, до радионица и других дискусионих, едукативних и

анимационих форми. Намењени су различитим циљним групама и доприносе неговању постојеће и развоју нове публице. У току 2024. године посебно ће се радити на проширењу мреже сарадника различитих компетенција који у свом раду третирају југословенско наслеђе.

Разговори о Југославији

Циклус предавања под радним називом *Теоријски приступи Југославији: од периферије ка социјализму и назад* полази од тезе да суочавање са савременим друштвеним, економским и политичким проблемима захтева критичку теоријску анализу прошлости. Истражујући југословенско искуство, ова серија предавања циљано обухвата не само социјалистичко искуство већ и економски и политички систем у доба Краљевине Југославије. У том контексту, Краљевина Југославија се посматра као илустративан пример зависне земље, чије проучавање је посебно релеватно у садашњем моменту када групе које владају у пост-југословенским творевинама враћају регију у периферну зависност. Федеративна народна република Југославија била је антисистемска развојна држава која је организовала светски антиимперијалистички покрет и увела нове облике демократије – радничко самоуправљање, друштвено управљање и делегатски систем. Проучавање југословенског социјалистичког покушаја релевантно је у садашњој кризи када светске напредне снаге траже излазак из капитализма.

Аутори циклуса су професор Факултета за медије и комуникације Растко Мочник и Раде Пантић, а као излагачи били би укључени истраживачи и истраживачице из Србије и региона.

Конференција поводом пола века Устава из 1974.

Устав СФР Југославије, донет 11. фебруара 1974, извршио је значајне промене у државном, друштвеном и економском уређењу земље. Иако се нови Устав у већој мери бавио кодификовањем друштвено-економског система према крајњим донетима теорије самоуправног социјализма, највише контроверзи и историјских последица проистекло је из одредби Устава о државном устројству СФРЈ. Ове одредбе касније су коришћене као правни темељ за процес распада државе и различито тумачене од стране зараћених страна током оружаних сукоба на простору бивше СФРЈ. Устав из 1974. године је тадашњим југословенским републикама (а посебно покрајинама унутар СР Србије - Војводини и Косову) дао широка права и овлашћења. Устав је прогласио југословенског председника, Јосипа Броза Тита, за доживотног председника државе. Конференцију поводом 50-годишњице доношења Устава 1974. организује Правни факултет УНИОН из Београда. Конференција ће окупити учеснике (историчаре, историчаре права и уставне правнике) из читаве некадашње Југославије, а део програма биће организован у Музеју Југославије. Планирани термин је март/април 2024. године.

Филмски фестивал

Пројекат „Југославија у мрежама филма глобалне левице током 1960-их и 1970-их” има намеру да ситуира допринос југословенских филмских радника антиколонијалним покретима отпора и

борбама за ослобођење који су обележили глобалну историју током шездесетих и седамдесетих година 20. века. Од Латинске Америке, преко Африке, Блиског истока, па све до Вијетнама бројни филмаши стали су на страну борби за успостављање глобалне правде и једнакости. С једне стране, кроз покушај стварања новог филмског израза, а с друге, кроз организовање филмских фестивала, радионица, конференција и струковних асоцијација. Филмски радници су били конститутивни елемент глобалног левог фронта, који су предводиле трећесветашке организације попут Афро-Азијске народне солидарности, Несврстаних и Триконтинентала. Управо под окриљем Несврстаних, Југословени су били очевици и учесници филмских пројеката у Мозамбику, Алжиру, Јемену, Палестини и Сирији, између осталих.

Конципиран је као серијал филмских пројекција, предавања и разговора између домаћих и интернационалних уметника и стручњака. Током последњих десет година бројни истраживачи и филмаши подухватили су се откривања и извлачења из заборављених филмских архивских материјала који су трагови некада распрострањене мреже глобалне филмске левице. Програм би се састојао од приказивања филмова који су настали као производ тих подухвата и који остају као историјски траг југословенске филмске сарадње са покретима отпора. Пропратна предавања и разговори отвореног типа, у којима би учествовали редитељи филмова заједно са филмским стручњацима и историчарима, осветлили би проблематику и потенцијале бављења историјским трећесветашким филмским мрежама у данашњем контексту.

Аутор пројекта: Сима Кокотовић, историчар уметности и теоретичар филма.

Вођене туре

У Музеју Југославије редовно се одржавају **вођене туре**. Пројекат вођења кроз комплекс покренут је 2014. године са циљем да посетиоци добију основне информације о историјату музејског комплекса који је уско повезан са историјом саме Југославије. Двојезично вођење на енглеском и српском језику, у терминима када је посета највећа, конципирано је у форми дијалога са учесницима туре чиме се постиже аутентичност сваког вођења. Од 2016. године уведена је и могућност заказивања вођења у жељеном термину, што се додатно наплаћује. У току 2024. године наставља се са радом на повећању броја задовољних посетилаца, који ће имати жељу да поново обиђу Музеј, затим са формирањем тима обученог за вођење тура кроз музејски комплекс, као и са креирањем нових тематских тура.

Породични дан

Пројекат „**Породични дан у Музеју Југославије**“ има за циљ да кроз низ различитих активности у току године промовише Музеј као место где породице могу да проведу слободно време, забаве се и усвоје нова знања. Започет у 2018. години пројекат је привукао публику, односно циљну групу која у најмањој мери посећује музејске програме. Креирање анимационих програма, посебно намењених породицама има за циљ да модификује имиџ Музеја Југославије у институцију која одговара на потребе локалне заједнице. Поред наставка успешних активности, у 2024. години

фокус ће бити на активацији подручја парка и осталих простора у оквиру комплекса Музеја Југославије, кроз имплементацију низа програма који би се одржавали у устаљеном временском интервалу (сваки први викенд у месецу).

Лето у музеју

Програм „**Лето у Музеју**“, намењен углавном младој локалној публици, афирмише Музеј Југославије као место за дружење и забаву. Циљ програма је да у сарадњи са савременим уметницима, који у свом раду рефлектују југословенско наслеђе, анимира и привуче младу локалну публику проналазећи нове методе интерпретације ове тематике. Пројекат уједно мапира главне актере на регионалној сцени, чији је рад релевантан за проучавање југословенске прошлости, али и активно сагледавање садашњости.

Југо бајс

Након набавке и рестаурације различитих модела бицикала који су се производили у Југославији, ови двоточкаши ће од следеће године бити изложени у комплексу Музеја и стално доступни публици у периоду од маја до октобра месеца. Посетиоци ће моћи да се упознају са њиховом историјом, као и да уживају у возњи, а резултати истраживања југословенских произвођача/фабрика и самих модела бицикала биће презентовани у оквиру информативне брошуре. У току следеће године планирана је и израда мапе која би садржала неколико предложених тематских рута како би посетиоци могли самостално, на бициклима, да истражују југословенско наслеђе у околини Музеја.

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Поред каталога актуелних поставки, у плану је и издавање две публикације које ће бити посвећене каталогизовању Збирке делови аутентичних ентеријера и Збирке поклона: минералогичка. Такође, у току 2024. године планирано је публиковање зборника радова о политичким графитима, као и каталога изложбе о графитима, чије отварање је планирано за следећу годину.

У оквиру вишегодишњег пројекта „**Делови аутентичних ентеријера**“ рађено је препознавање делова ентеријера у различитим репрезентативним просторима, допуна и категорисање предмета из фонда Збирке делови аутентичних ентеријера, мапирање смештаја предмета, унос у систем ЈИС и предлог мера заштите фонда. Коначни производ рада на овом пројекту је издавање публикације са радним насловом *Наслеђе Музеја Југославије у репрезентативним просторима – културна баштина Србије*, у којој би се кроз музеолошку праксу и културу сећања приказао некадашњи амбијент резиденцијалних простора југословенске државе у затеченом стању историјског контекста у којем је настао (реконструкција амбијента) или нестао деведесетих година 20. века (промена друштвеног амбијента). У оквиру пројекта израде публикације планира се: ангажовање

сарадника-консултаната из других сродних институција и из региона, ангажовање рецензента, лектора, преводаца и дизајнера за припрему за штампу, потом писање текстова, прелом и штампа публикације. Два главна дела публикације говориће о југословенским резиденцијалним просторима и аутентичним ентеријерима, а други о Збирци делова аутентичних ентеријера. Публикација би се штампала двојезично, на српском и енглеском језику.

Каталог Збирке поклона: минералогја

Рад на припреми публикације - каталога Збирке поклона: минералогја биће завршетак сарадње Музеја Југославије са др Александром Луковићем, минералогом из Природњачког музеја у Београду. Током ове сарадње извршен је увид у комплетну збирку, њено радно и професионално фотографисање, идентификација, класификација и категоризација предмета, као и конзервација предмета који су затечени у лошем стању. Део ових активности завршава се 2023. године. Током 2024. планира се издавање публикације која ће укључити текстове кустоса Музеја Југославије и текст Александра Луковића, каталогски попис предмета и квалитетне фотографије дела предмета.

КОМУНИКАЦИЈА

Редизајн интернет презентације Музеја Југославије

Пројекат започиње фазом евалуације постојеће интернет презентације Музеја Југославије. Циљ је да се мапирају фунционалности које се не користе, као и оне за којима постоји потреба, а актуелни веб-сајт их не подржава. Редизајн интернет презентације подразумева осавремењивање визуелног идентитета Музеја на интернету кроз примену најновијих трендова у овој области дизајна. Нови веб-сајт садржаће и интернет продавницу у којој ће бити могуће купити производе из сувенирнице, као и улазнице за Музеј, што ће бити омогућено интеграцијом са системом за контролу приступа који је инсталиран.

Друштвене мреже

Наставља се рад на комуникацији и развоју виртуелне заједнице посредством друштвених мрежа (Мета, Инстаграма, Твитера, Тик-тока и Јутјуб канала) и веб-сајта. Садржај је намењен различитим циљним групама – од истраживача (блог-постови, електронска издања каталога, снимци предавања и вођених тура), преко породица, школске публике и студената до страних туриста. Током 2024. године у плану је да се настави са развојем публике како би се новостечена виртуелна заједница одржала на окупу.

Сувенири

И у току следеће године планира се развој разноврсне сувенирске понуде, а акценат ће бити на сувенирима који су намењени деци различитог узраста, пре свега у складу са стратешком темом **Детињство/Одрастање**.

ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКА БАЗА

Редовно одржавање музејског комплекса које укључује све објекте и парк, уз уважавање свих специфичности, обавезно је за основно функционисање свих садржаја, као и безбедан и сигуран боравак запослених и посетилаца.

У годишњем плану текуће одржавање подразумева: праћење и контролу стања комплекса и објеката, отклањање кварова које изводе специјализоване фирме, као и евиденцију и отклањање мањих кварова, физичко-техничко обезбеђење комплекса и објеката које је 24-часовно, одржавање система видео-надзора у комплексу у објектима, одржавање парка и зеленила у Кући цвећа, редовну контролу и одржавање противпожарних система у комплексу и објектима, уз обавезну обуку запослених из области ППЗ и БЗР, одржавање рачунарске опреме, мреже, информационог система и телекомуникационих уређаја, одржавање хигијене у свим објектима и комплексу, у свему према стандардима за јавне објекте, уз редовну дератизацију, дезинсекцију и дезинфекцију објеката и комплекса.

Зграда Музеј 25. мај: Након радова на фасади који представљају трећу фазу ревитализације Музеја 25. мај зграда ће имати стабилну техничко-технолошку базу, под условом да се изведу интервенције на инсталацијама климатизације, грејања и хлађења за које је урађен пројекат, али радови превазилазе обим радова на фасади. Уколико ови радови не буду урађени истовремено када и они на рестаурацији фасаде, биће изведени у 2024. години.

Зграда Музеј 25. мај је 2021. године заштићена као појединачно добро које ужива статус претходне заштите и након завршетка радова на фасади биће покренута процедура о проглашењу за споменик културе.

Пројектна документација за проширење дворишта и извођење радова на проширењу дворишта објекта K25: Отвореност комплекса Музеја за широку публику привукла је велики број Београђана, који у њему редовно бораве уз коришћење услуга кафеа. Потребно је урадити пројекат проширења дворишта K25 и извршити проширење дворишта, које би задовољило повећане потребе за местима за седење и боравак.

Заливни систем у музејском комплексу: Израђени заливни систем дао је изузетне резултате на травнатој површини, која због редовног наводњавања остаје зелена током лета и парк је на располагању посетиоцима током целе године. У другој фази систем је проширен према згради Стари Музеј и Кући цвећа. Потребно је у трећој фази цео комплекс покрити заливним системом. Редовна санитарна сеча стабала и сувих делова стабала такође је услов за даље експлоатисање парка као неодвојивог дела музејске целине. У оквиру конзервације скулптура планирана је замена постојећих постамената новим, као и постављање нових легенди.

Изградња независног система напајања водом за Стари музеј и Кућу цвећа: Поделом комплекса Меморијалног центра на резиденцијални и музејски део комплекса није извршено измештање и одвајање инсталација воде, струје, канализације, ТТ инсталација. Тренутно највећи проблем представља водоводна цев која од главног шахта у Ужичкој улици напаја Стари музеј и Кућу цвећа, али кроз двориште Виле МИР. Хаварије које су се дешавале на овој цеви изазивале су велике земљане радове уз ангажовање механизације и људства, што угрожава активности и безбедност резиденцијаног објекта. У договору са Управом за заједничке послове републичких органа и ЈП Београдски водовод и канализацијом, Музеј ће поставити нову водоводну цев од водомера у Михаила Мике Јанковића до Старог музеја и Куће цвећа.

Имовинско-правно стање комплекса Музеја Југославије: Комплетирање документације за комплекс и објекте у комплексу и спровођење промена у Катастру.

Противпожарна заштита и безбедност, заштита на раду, унапређење система видео-надзора и техничких средстава за контролу приступа посетилаца: У складу са Актом о процени ризика у заштити лица, имовине и пословања и плана система техничке заштите за који је добијена сагласност Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова, потребно је наставити са осавременавањем техничких средстава и опреме ради повећања безбедности лица која бораве у објектима и имовине која се налази у објектима. Систем видео-надзора треба унапредити савременим техничким средствима, као и баријере за контролу приступа посетилаца, односно за контролу карата и аутоматско бројање посетилаца.